

ISSN 2306-7365 (Print)
ISSN 2664-0686 (Online)
Индекс 75637
DOI prefix: 10.47526

ҚОЖА АХМЕТ ЯСАУИ АТЫНДАҒЫ
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚАЗАҚ-ТҮРІК УНИВЕРСИТЕТИ

HOCA AHMET YESEVI
ULUSLARARASI TÜRK-KAZAK ÜNİVERSİTESİ

1150 жыл
Әл-Фарабидің мерейтойы

175 жыл
Абай Құнанбайұлының
мерейтойы

YESEVI
ÜNİVERSİTESİ
HABARŞISI
Bilimsel Dergisi

ЯСАУИ
УНИВЕРСИТЕТІНІҢ
ХАБАРШЫСЫ
ҒЫЛЫМИ ЖУРНАЛЫ
№3 (117) 2020
шілде-тамыз-қыркүйек

БАС РЕДАКТОР

биология ғылымдарының докторы, профессор
АБДРАСИЛОВ БОЛАТБЕК СЕРІКБАЙҰЛЫ

YAYIN YÖNETMENİ

Prof. Dr.

ABDRASILOV BOLATBEK SERIKBAYULI

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР

доктор биологических наук, профессор
АБДРАСИЛОВ БОЛАТБЕК СЕРИКБАЕВИЧ

CHIEF EDITOR

Professor, Doctor of Biological Sciences
ABDRASSILOV BOLATBEK SERIKBAYEVICH

Индекстеледі/Tarama indeksli/ Индексируется/ Scanned indexes:
Index Copernicus, Directory of Research Journals Indexing

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

 Directory of
Research Journal
Indexing

ҚҰРЫЛТАЙШЫ:

Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті

Журнал Қазақстан Республикасының Баспасөз және бұқаралық ақпарат істері жөніндегі ұлттық агенттігінде 1996 жылғы 8 қазанда тіркеліп, Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрлігі Байланыс, ақпараттандыру және ақпарат комитетінің №232-Ж куәлігі берілген.

Шығу жиілігі: 3 айда 1 рет. МББ тілі: қазақша, түрікше, ағылшынша, орысша. Тарату аумағы: Қазақстан Республикасы, алыс және жақын шетел. **Индекс №75637**. Журнал 2013 жылдың қаңтар айынан бастап Париж қаласындағы ISSN орталығында тіркелген. **ISSN 2306-7365 (Print), ISSN 2664-0686 (Online)**.

Ғылыми еңбектің негізгі нәтижелерін жариялау үшін Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Білім және ғылым саласындағы бақылау Комитетінің 2018 жылдың 11 желтоқсандағы №1945 және 14 желтоқсандағы №1992 бұйрықтарымен журнал Комитет ұсынатын ғылыми басылымдар тізіміне Философия, Тарих, Педагогика және Филология бағыттары бойынша енгізілді.

KURUCU:

Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi

Dergi 8 Ekim 1996'da Kazakistan Cumhuriyeti Basın ve Medya İletişim Ajansı tarafından tescillenmiş, Kazakistan Cumhuriyeti Yatırım ve Gelişim Bakanlığının, İletişim, Bilişim ve Bilgilendirme Komitesinin 232-J numaralı kimliği verilmiştir. Yayın Süresi: 3 ayda 1 defadır. Süreli Basın Yayın Dili: Kazakça, Türkçe, İngilizce ve Rusça. Dağıtım Bölgesi: Kazakistan Cumhuriyeti, uzak ve yakın yabancı ülkeler. **İndeks: 75637**. Dergi, Ocak 2013'ten bu yana Paris'teki ISSN Merkezi'nde kayıtlıdır. **ISSN 2306-7365 (Print), ISSN 2664-0686 (Online)**.

Bu dergi, Kazakistan Cumhuriyeti Eğitim ve Bilim Bakanlığı'nın 11/12/2018 tarih ve 1945 sayılı kararı ile 14/12/2018 tarih ve 1992 nolu kararı çerçevesinde Felsefe, Tarih, Pedagoji ve Filoloji alanlarında KC EBB tarafından tavsiye edilen bilimsel dergiler listesine dahil edilmiştir.

УЧРЕДИТЕЛЬ:

Международный казахско-турецкий университет имени Ходжа Ахмеда Ясави

Журнал зарегистрирован в Национальном агентстве по делам печати и массовой информации Республики Казахстан 8 октября 1996 года. Комитетом связи, информатизации и информации Министерства по инвестициям и развитию Республики Казахстан выдано свидетельство №232-Ж.

Периодичность издания: 1 раз в 3 месяца. Язык ППИ: казахский, турецкий, английский, русский. Территория распространения: Республика Казахстан, дальнее и ближнее зарубежье. **Индекс №75637**.

Журнал с января 2013 года был зарегистрирован в Центре ISSN в городе Париже.

ISSN 2306-7365 (Print), ISSN 2664-0686 (Online).

Приказами Комитета по контролю в сфере образования и науки Министерства образования и науки Республики Казахстан от 11 декабря 2018 года №1945 и от 14 декабря 2018 года №1992 журнал включен в перечень научных изданий в области Философии, Истории, Педагогике и Филологии, рекомендуемых Комитетом.

FOUNDER:

Khoja Akhmet Yassawi International Kazakh-Turkish University

The Journal was registered by the Communication, Informatization and Information Committee Periodical press and information agency of the Republic of Kazakhstan on October 8, 1996, Ministry of Investment and Development of the Republic of Kazakhstan issued a certificate № 232-G. Publication: 1 time in 3 months. Language PPP: Kazakh, Turkish, English, Russian. Territory of distribution: the Republic of Kazakhstan, near and far abroad. **Index №75637**.

The journal has been registered since January 2013 at the ISSN Center in Paris.

ISSN 2306-7365 (Print), ISSN 2664-0686 (Online).

Pursuant to the Order of the Committee for Control in Education and Science of the Republic of Kazakhstan dated December 11, 2018 №1945 and December 14, 2018 №1992, the journal is included in the list of scientific publications in the field of Philosophy, History, Pedagogy and Philology, recommended by the Committee.

Бас редактордың орынбасары

педагогика ғылымдарының докторы, профессор Беркимбаев К.М.

Бас редактордың орынбасары

доцент, Ph.D. Пилтен Пусат

Жауапты хатшы

философия ғылымдарының кандидаты, доцент Балтабаева А.Ю.

РЕДАКЦИЯЛЫҚ АЛҚА

Жұрынов Мұрат	- ҚР ҰҒА президенті, академик /Қазақстан/
Демиркөз Мелаяхат Білге	- профессор, доктор /Түркия/
Гржибовский Андрей	- м.ғ.д., профессор /Норвегия/
Капилла Хосе Э.	- профессор, доктор /Испания/
Корнилов Виктор	- п.ғ.д., профессор /Ресей/
Мырзақұлов Рэтбай	- ф.-м.ғ.д., профессор /Қазақстан/
Мейер Бургхард	- профессор, доктор /Германия/
Турметов Батирхан	- ф.-м.ғ.д., профессор /Қазақстан/
Ташпынар Мехмет	- профессор, доктор /Түркия/
Сагироғлу Шереф	- профессор, доктор /Түркия/

РЕДАКЦИЯЛЫҚ КЕҢЕС

Ақбасова Аманкүл	- техн.ғ.д., профессор /Қазақстан/
Акйол Хаяти	- профессор, доктор /Түркия/
Атемова Қалипа	- п.ғ.д., профессор /Қазақстан/
Бүлбүл Ибрагим	- профессор, доктор /Түркия/
Булуч Бекир	- профессор, доктор /Түркия/
Батырбаев Нұрлан	- з.ғ.к., доцент /Қазақстан/
Гелишли Юджел	- профессор, доктор /Түркия/
Ергөбек Құлбек	- ф.ғ.д., профессор /Қазақстан/
Есімова Шолпан	- э.ғ.д., профессор /Қазақстан/
Жетібаев Көпжасар	- т.ғ.к., доцент /Қазақстан/
Жетпісбаева Бахытгүл	- п.ғ.д., профессор /Қазақстан/
Йылдыз Мұса	- профессор, доктор /Түркия/
Мырзалиев Бораш	- э.ғ.д., профессор /Қазақстан/
Томар Женгиз	- профессор, доктор /Түркия/
Торыбаева Жәмила	- п.ғ.д., профессор /Қазақстан/
Умбетов Өмірбек	- техн.ғ.д., профессор /Қазақстан/
Ұзақбаева Сақыпжамал	- п.ғ.д., профессор /Қазақстан/
Ыдырыс Серікбай	- э.ғ.д., профессор /Қазақстан/

Yayın Yönetmen Yardımcısı
Prof. Dr. Berkimbayev K.M.
Yayın Yönetmen Yardımcısı
Doç. Dr. Pilten Pusat
Yayın Kurulunun Sorumlu Sekreteri
Doç. Dr. Baltabayeva A.Y.

DANIŞMA KURULU

Jurnov Murat	- Prof. Dr. /Kazakistan/
Demirköz Melahat Bilge	- Prof. Dr. /Türkiye/
Grjibovskiy Andrey	- Prof. Dr. /Norveç/
Kapilla Jose E.	- Prof. Dr. /İspanya/
Kornilov Viktor	- Prof. Dr. /Rusya/
Myrzakulov Ratbay	- Prof. Dr. /Kazakistan/
Meyer Burghard	- Prof. Dr. /Almanya/
Turmetov Batırhan	- Prof. Dr. /Kazakistan/
Taşpınar Mehmet	- Prof. Dr. /Türkiye/
Sağıroğlu Şeref	- Prof. Dr. /Türkiye/

EDİTÖR KURULU

Akbasova Amankül	- Prof. Dr. /Kazakistan/
Akyol Hayati	- Prof. Dr. /Türkiye/
Atemova Kalipa	- Prof. Dr. /Kazakistan/
Bülbül İbrahim	- Prof. Dr. /Türkiye/
Buluç Bekir	- Prof. Dr. /Türkiye/
Batirbayev Nurlan	- Doç. Dr. /Kazakistan/
Gelişli Yücel	- Prof. Dr. /Türkiye/
Ergöbek Kulbek	- Prof. Dr. /Kazakistan/
Esimova Şolpan	- Prof. Dr. /Kazakistan/
Jetibayev Köpjasar	- Doç. Dr. /Kazakistan/
Jetpisbayeva Bahtıgül	- Prof. Dr. /Kazakistan/
Yıldız Musa	- Prof. Dr. /Türkiye/
Myrzaliyev Boraş	- Prof. Dr. /Kazakistan/
Tomar Cengiz	- Prof. Dr. /Türkiye/
Toribayeva Jamila	- Prof. Dr. /Kazakistan/
Umbetov Ömirbek	- Prof. Dr. /Kazakistan/
Uzakbayeva Sahıpjamal	- Prof. Dr. /Kazakistan/
Idırıs Serikbay	- Prof. Dr. /Kazakistan/

Заместитель главного редактора
доктор педагогических наук, профессор Беркимбаев К.М.

Заместитель главного редактора
доцент, Ph.D. Пилтен Пусат

Ответственный секретарь
кандидат философских наук, доцент Балтабаева А.Ю.

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

Журинов Мурат	- президент НАН РК, академик /Казахстан/
Демиркоз Мелаяхат Билге	- профессор, доктор /Турция/
Гржибовский Андрей	- д.м.н., профессор /Норвегия/
Капилла Хосе Э.	- профессор, доктор /Испания/
Корнилов Виктор	- д.п.н., профессор /Россия/
Мирзакулов Ратбай	- д.ф.-м.н., профессор /Казахстан/
Мейер Бургхард	- профессор, доктор /Германия/
Турметов Батирхан	- д.ф.-м.н., профессор /Казахстан/
Ташпынар Мехмет	- профессор, доктор /Турция/
Сагироглу Шереф	- профессор, доктор /Турция/

РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ

Акбасова Аманкул	- д.техн.н., профессор /Казахстан/
Акйол Хаяти	- профессор, доктор /Турция/
Атемова Калипа	- д.п.н., профессор /Казахстан/
Булбул Ибрагим	- профессор, доктор /Турция/
Булуч Бекир	- профессор, доктор /Турция/
Батырбаев Нурлан	- к.ю.н., доцент /Казахстан/
Гелишли Юджел	- профессор, доктор /Турция/
Ергобек Кулбек	- д.ф.н., профессор /Казахстан/
Есимова Шолпан	- д.э.н., профессор /Казахстан/
Жетибаев Копжасар	- к.и.н., доцент /Казахстан/
Жетписбаева Бахытгул	- д.п.н., профессор /Казахстан/
Йылдыз Муса	- профессор, доктор /Турция/
Мырзалиев Бораш	- д.э.н., профессор /Казахстан/
Томар Женгиз	- профессор, доктор /Турция/
Торыбаева Жамила	- д.п.н., профессор /Казахстан/
Умбетов Умирбек	- д.техн.н., профессор /Казахстан/
Узакбаева Сахипжамал	- д.п.н., профессор /Казахстан/
Ыдырыс Серикбай	- д.э.н., профессор /Казахстан/

Deputy chief editor

Professor, Doctor of Pedagogical Sciences Berkimbayev K.M.

Deputy chief editor

Associate Professor, Ph.D. Pilten Pusat

Responsible secretary

Associate Professor, Ph.D. Baltabayeva A.Yu.

EDITORIAL BOARD

Zhurynov Murat	- President of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, academician /Kazakhstan/
Demirkoz Melahat Bilge	- Professor, Doctor /Turkey/
Grijibovsky Andrey	- Doctor of Medical Sciences, Professor /Norway/
Kapilla Hose	- Professor, Doctor /Spain/
Kornilov Viktor	- Doctor of Pedagogical Sciences, Professor /Russia/
Myrzakulov Ratbay	- Doctor of Physical and Mathematical Sciences, Professor /Kazakhstan/
Meyer Burghard	- Professor, Doctor /Germany/
Turmetov Batyrhan	- Doctor of Physical and Mathematical Sciences, Professor /Kazakhstan/
Tashpinar Mehmet	- Professor, Doctor /Turkey/
Sagiroglu Sheref	- Professor, Doctor /Turkey/

EDITORIAL COUNCIL

Akbasova Amankul	- Doctor of Technical Sciences, Professor /Kazakhstan/
Akyol Hayati	- Professor, Doctor /Turkey/
Atemova Kalypa	- Doctor of Pedagogical Sciences, Professor /Kazakhstan/
Bulbul Ibrahim	- Professor, Doctor /Turkey/
Buluc Bekir	- Professor, Doctor /Turkey/
Batyrbayev Nurlan	- Candidate of Law, Associate Professor /Kazakhstan/
Gelisli Yucel	- Professor, Doctor /Turkey/
Yergobek Kulbek	- Doctor of Philology, Professor /Kazakhstan/
Essimova Sholpan	- Doctor of Economics, Professor /Kazakhstan/
Zhetibayev Kopzhasar	- Candidate of Historical Sciences, Associate Professor /Kazakhstan/
Zhetpisbayeva Bakhytgul	- Doctor of Pedagogical Sciences, Professor /Kazakhstan/
Yildiz Musa	- Professor, Doctor /Turkey/
Myrzaliyev Borash	- Doctor of Economics, Professor /Kazakhstan/
Tomar Cengiz	- Professor, Doctor /Turkey/
Torybayeva Zhamilya	- Doctor of Pedagogical Sciences, Professor /Kazakhstan/
Umbetov Omirbek	- Doctor of Technical Sciences, Professor /Kazakhstan/
Uzakbayeva Sakhipzhamal	- Doctor of Pedagogical Sciences, Professor /Kazakhstan/
Ydyrys Serikbay	- Doctor of Economics, Professor /Kazakhstan/

ПЕДАГОГИКА ЖӘНЕ ПӘНДІ ОҚЫТУ ӘДІСТЕМЕСІ

ӘОЖ 37.016:811.111; МҒТАР 14.35.07;
<https://doi.org/10.47526.2020/2664-0686.014>

Қ.Т. АТЕМОВА¹✉, А.А. ҚОНЫСОВА^{2*}

¹педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті (Қазақстан, Түркістан қ.), e-mail: kalipa.atemova@ayu.edu.kz

²PhD докторант, Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті (Қазақстан, Түркістан қ.), e-mail: www.koniso@mail.ru

ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРНЫНДА ЖАРАТЫЛЫСТАНУ БАҒЫТЫНДАҒЫ ПӘНДЕРГЕ АҒЫЛШЫН ТІЛІН КІРІКТІРЕ ОҚЫТУДЫҢ МАҢЫЗДЫЛЫҒЫ

Бүгінгі күннің сұранысы әлемдік нарықта бәсекеге қабілетті мамандардың қалыптасуын керек етеді. Осы бағытта болашақ мамандарды даярлауда әлемдік талаптарды ескеру қоғам талабына айналды. Ол үшін ең алдымен көптілді маманды даярлау қажет. Бұл, әсіресе жаратылыстану бағытындағы пәндерге ағылшын тілін кіріктіре оқыту арқылы жүзеге асырылмақ.

Мақалада жаратылыстану бағытындағы пәндерді ағылшын тілінде оқытудың тиімді әдістемесіне көңіл аударылады. Болашақ мамандардан сауалнамалар алу арқылы жаратылыстану пәнінде ағылшын тілін кіріктіре оқытудың жағдайы айқындалып, оның тиімді әдісі ретінде CLIL технологиясы сипатталады. Ағылшын тілін кіріктіре оқытудың әдістемесі нақтылы мысалдармен, сабақ жоспарларымен байланыстырылып баяндалады.

Кілт сөздер: кіріктіре оқыту, CLIL технологиясы, көптілділік, жаратылыстану бағытындағы пәндер, оқыту үдерісі, ағылшын тілі, білімгер.

К.Т. Atemova¹, А.А. Konysova²

¹Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Khoja Akhmet Yassawi International Kazakh-Turkish University (Kazakhstan, Turkestan), e-mail: kalipa.atemova@ayu.edu.kz

²PhD Doctoral Student, Khoja Akhmet Yassawi International Kazakh-Turkish University (Kazakhstan, Turkestan), e-mail: www.koniso@mail.ru

The Importance of Integrated Learning of English Language to the Natural Science Subjects in High Schools

Today's requirement is the formation of competitive specialists in the global market. Therefore one of the requirements of the public in the training of specialists is their compliance with international standards. For this, it is necessary to prepare a multilingual specialist. This process should be implemented through the integrated teaching of English in the Natural Sciences. Therefore, this article pays great attention to teaching subjects in the Natural Sciences in English.

When teaching natural sciences through a survey questioning of future specialists, it turns out that one of the effective teaching method is CLIL technology. Examples are given, development of lesson plans, confirming the optimality of this technology.

* **Бізге дұрыс сілтеме жасаңыз:**

- Атемова Қ.Т., Қонысова А.А. Жоғары оқу орнында жаратылыстану бағытындағы пәндерге ағылшын тілін кіріктіре оқытудың маңыздылығы // Ясауи университетінің хабаршысы. – 2020. – №3 (117). – Б. 139–147. <https://doi.org/10.47526.2020/2664-0686.014>

* **Cite us correctly:**

- Atemova Q.T., Qonysova A.A. Joғary oqú ornynda jaratylystaný baғыtyndaғы pánderge aғыlshyn tilin kiriktire oqytýdyń maңызdylyғы // Iasaуı úniversitetiniń habarshysy. – 2020. – №3 (117). – B. 139–147. <https://doi.org/10.47526.2020/2664-0686.014>

Keywords: Integrated Learning, CLIL Technology, Multilingualism, Natural Sciences, Learning Process, English language, student.

К.Т. Атемова¹, А.А. Коньсова²

¹доктор педагогических наук, профессор, Международный казахско-турецкий университет им. Ходжа Ахмеда Ясави (Казахстан, г. Туркестан), e-mail: kalira.atemova@ayu.edu.kz

²PhD докторант, Международный казахско-турецкий университет им. Ходжа Ахмеда Ясави (Казахстан, г. Туркестан), e-mail: www.konisova@mail.ru

Важность интегрированного преподавания английского языка естественнонаучных дисциплин в вузе

Требования сегодняшнего дня – формирование конкурентоспособных специалистов на мировом рынке. Поэтому одно из требований общественности при подготовке специалистов – это их соответствие мировым стандартам. Для этого необходимо подготовить полиязычного специалиста. Данный процесс следует реализовать путем предметно-языкового обучения. В данной статье уделяется большое внимание обучению предметам естественнонаучного направления на английском языке. При преподавании естественнонаучных дисциплин с помощью опроса, анкетирования будущих специалистов выявлено, что одним из эффективных методов преподавания является CLIL технология. Приводятся примеры, разработки поурочных планов, подтверждающие оптимальность данной технологии.

Ключевые слова: интегрированное обучение, технология CLIL, полиязычие, естественные науки, учебный процесс, английский язык, студент.

Кіріспе

Қазіргі әлеуметтік-экономикалық тенденциялар жоғары сапалы білімге, сондай-ақ, тіл біліміне үлкен талаптар қойып отыр. Бүгінгі күннің сұранысы көп тілді маман дайындауды қажет етеді. Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті Н.Ә.Назарбаев өзінің «Қазақстан-2050: бір мақсат, бір мүдде, бір болашақ» атты Қазақстан халқына Жолдауында: «Барлық дамыған елдердің сапалы бірегей білім беру жүйесі бар. Ұлттық білім берудің барлық буынының сапасын жақсартуда бізді ауқымды жұмыстар күтіп тұр», - деп бүгінгі білім беру жүйесінде жастарға әлемдік озық тәжірибелерді үйретумен қатар ұлттық білімді қатар алып жүруді міндеттеді [1]. Өйткені, тіл білімін үйрену тек ағылшын тілін білумен ғана емес, ана тілімізді жетік меңгеруді де ескеруді керек етеді. Олай болса, қазіргі мектеп оқушыларына тілдік білімді пән мазмұнымен сабақтастықта оқыту тиімді болмақ.

Қазақстан Республикасының президенті Қ. Тоқаевтың «Абай және ХХІ ғасырдағы Қазақстан» атты жазған мақаласында былай деген: «Абай айрықша дәріптеген игілікті істің бірі – тіл үйрену. Ақын жиырма бесінші қара сөзінде өзге тілдің адамға не беретініне тоқталып: «Әрбіреудің тілін, өнерін білген кісі оныменен бірдейлік дағуасына кіреді, аса арсыздана жалынбайды», – дейді. Демек өзімізден озық тұрған жұртпен деңгейлес болу үшін де оның тілін меңгерудің маңызы зор. Ал, қазіргідей жаңа тарихи жағдайда бәріміз ана тіліміздің дамуы мен дәріптелуіне назар аударып, оның мәртебесін арттыруымыз керек. Сонымен қатар, ағылшын тілін үйренуге де басымдық беру қажет. Жастарымыз неғұрлым көп тілді меңгерсе, соғұрлым мүмкіндігі кеңейеді. Бірақ, олардың ана тілін білуіне баса мән берген жөн. Өскелең ұрпақ, Абай айтқандай, ғылымды толық игерсе, өз тілін құрметтесе әрі шын мәнінде полиглот болса, ұлтымызға тек игілік әкелері сөзсіз [2].

Еліміздің тізгінін ұстаған басшыларымыздың ұстанған саясаты ана тілімізбен қатар ағылшын тілінің, сонымен қатар көптілді меңгерудің маңыздылығын алға қойып отыр. Яғни, жастарға орасан зор мүмкіндіктерге қол жеткізудің кілті өзге елдің тілін меңгере отырып, биік шыңдарды бағындыра алатындығын меңзеп тұр.

Негізгі бөлім

Бүгінгі таңда елімізде «Үш тілде білім беру» саясаты өте қарқынды қолға алына бастады. Атап айтқанда, мектепке дейінгі мекемелерде, мектептерде, соның ішінде бастауыш сыныптан бастап орта буын, жоғары сыныптарда, сонымен қатар жоғары оқу орындарында маман даярлау үдерісінде әрқайсысының ерекшелігін ескере отырып, тілді кіріктіре оқыту алдыңғы қатарлы мәселе ретінде қаралып отыр. Мектепке дейінгі мекемелерде, мектептерде, университеттерде ағылшын тілін үйренуге деген қызығушылық ата-ана тарапынан, маман тарапынан қызығушылықты арттыруда. Сондықтан, кез-келген мекемелерде бүгінде ағылшын тілінде оқытылатын бөлімдер ашыла бастады. Осы орайда Елбасы Қазақстан халқына қаратып айтқан сөзінде қазақстандықтардың кем дегенде үш тіл білуі тиіс деп атап өткен. Қазақ тілі өзінің мемлекеттік тілі ретінде әр азаматтың білуге тиіс міндеті, орыс тілі бұрыннан келе жатқан ТМД елдеріндегі әлі де болса қарым-қатынасымыз тығыз орналасқан көп ұлтты мемлекет ретінде қарым-қатынас тілі болса, ағылшын тілі бүгінгі күні әлемдік деңгейге шығуға жол ашатын тіл деп, ағылшын тілін меңгеру арқылы еркін қарым-қатынас кеңістігіне шығатын қажеттілігімізді атап өтті. Сондықтан соның нәтижесінде бүгінгі күні біздің түлектеріміз Европада еркін білім алып, білікті маман болып қалыптасып, елге оралуда.

Бүгінде барлық мекемелер жанында ағылшын тілін үйрететін үйірмелер, қосымша сабақтар, курстар ашыла бастады. Бұл сұраныстың артып отырғандығын дәлелдейді. Әйтсе де бұл үш тілде оқытудың нақты бір әдістемесі немесе бір технологиясы әлі де қалыптаспаған. Сондықтан біздің мақаламыз осы біріңғай жүйені енгізуге тиімді болатын технологияға арналады.

Бүгінгі таңда болашақ маманның кәсіби қалыптасуына озық отыз елдің қатарына қосылуға үлесін қосатын маман болуын, ал оның жеке басының талаптарына келетін болсақ, бәсекеге қабілетті тұлға болуын мақсат етеміз [3, 5-6].

Осы орайда ағылшын тілін жаратылыстану ғылымдары бағытындағы пәндерге кіріктіре оқытудың бірден бір инновациялық әдісі ретінде дүние жүзіне танымалдылығы артып келе жатқан CLIL технологиясы екені белгілі. Бұл ұғым Қазақстанға Болондық жүйесі бойынша 2010 жылдан бастап енгізілді, CLIL әдісі бізге үлкен өзгеріс әкелді, өйткені барлық оқу орындары (университет, колледж, мектеп) кіріктірілген білім беру әдісін қолдана бастады [4, 71-6]. Мазмұн және пәндік-тілдік кіріктіріп оқыту (CLIL) терминін 1994 жылы көптілді білім беруді зерттеуші Дэвид Марш Еуропадағы тілдік білімнің жай-күйін зерттеу жұмыстары барысында енгізді. Бұл жалпы еуропалық пікірталасқа себеп болды, оған Финляндия мен Нидерландтың өкілдері қатысты. Жеке меншік мектептердің жекелеген түрлерінде табылған алдыңғы қатарлы шет тілін оқыту тәжірибесін мемлекеттік мектептер мен колледждердің оқу жоспарларында пайдалану туралы мәселе талқыланды. Ол кезде мазмұн және пәндік-тілдік кіріктіріп оқытуға (CLIL) қызығушылық Еуропадағы саяси жағдаймен және еуропалық білім беру стандарттарымен байланысты болды. Дэвид Марш атап өткендей: «Еуропалық мемлекеттер арасындағы көші-қон сол кездегі өзекті болған ішкі тілдерге қатысты жоғары деңгейдегі тілдік күзіреттілікті талап етті». Енді, жиырма жылдан астам уақыт өткеннен кейін, CLIL тұжырымдамасы қосымша тілдерге қол жеткізудің ғана емес, сонымен бірге тұтастай алғанда оқу бағдарламаларына инновациялық тәжірибені тартудың тәсілі болды. CLIL тәсіл ретінде Еуропа елдерінде біртіндеп танымал бола бастады. CLIL әдіснамасы арқылы оқыту үрдісі болашақта көптеген еуропалық елдерде көбірек қолданылатын болады [5, 190-6]. Осылайша, CLIL пәнді оқытудың және шет тілін үйренудің әдістерін біріктіреді. CLIL-дің көмегімен студенттер бір немесе бірнеше пәндерді шетел тілінде оқи алады, көп жағдайда екінші тіл ретінде ағылшын тілі таңдалады. Алайда, студенттер мамандандырылған пәнді оқудан бұрын шет тілінде кәсіби деңгейде сөйлей алады деген болжам жоқ. Олар тілді пәнмен қатар үйренеді.

Кіріктіріп оқыту студенттерге негізгі пәнді шетел тілінде (көбінесе ағылшын тілі) оқуға мүмкіндік береді. Көптеген зерттеушілердің пайымдауынша бұл шет тілін меңгеруге деген ынтаны едәуір арттырып, кәсіби цикл пәндеріндегі білімді игерудің тиімділігін тереңдете түседі [6, 16-б].

Content and Language Integrated Learning қазақ тілінде: Content-оқыту мазмұн (немесе пән), Language – тіл, Integrated – біріктіру, кіріктіру және Learning – үйрену деген мағыналарға ие. Яғни, пәндік-тілдік кіріктіріп оқыту дегенді білдіреді.

Әлем бойынша алып қарайтын болсақ, кіріктіре оқытуда ағылшын тілін екінші тіл ретінде кіріктіре оқыту басымдылық танытып келуде. 2007 жылға қарай CLIL технологиясы Еуропаның 20 елінде қолданыла бастады. Бұл ақпарат Малиерс, Марш және Вольфтың «Windows on CLIL» атты жұмысында қамтылған.

Соңғы он жылдықта аталмыш технология лингвистикалық зерттеулерге бағыттала отырып, әр түрлі саладағы зерттеушілердің: лингвистердің, педагогтардың, психологтардың, неврологтардың арқасында тез қарқын алды. Қазіргі уақытта көптеген Еуропалық университеттерде CLIL-де сабақ беру үшін мұғалімдердің біліктілігін арттыру курстары бар. Оқытуда осы технологияны қолданған мұғалімдер үшін еуропалық біліктілік шеңбері құрылған.

Пәндік-тілдік кіріктірілген оқыту (CLIL) технологиясын пайдалану арқылы көптілді білім беру мәселесін көптеген шетелдік ғалымдар зерттеген.

Атап айтқанда, олар: Д. Марш (1994), Койл (2007), Далтон Паффер (2007), Ценоз (2013), Зароуб (2008), Кунан (2007), Плейдвал Болстер (2015), Лоренцо, Касаль және Мор (2009), Хант (2011), Фортан Гомез (2013), Смит (2013), Пинджет (2014), Юрдакула (2015).

Леон, Хант, Васкес, Молина және Лопез – CLIL-дің көзделген тілмен жұмыс жасауға беретін мүмкіндіктерін; Агилар және Родригес – жергілікті мұғалімдердің ағылшын тілі білімін дамыту әдістемесі; Койл – CLIL-дің ойлау қабілеттіліктерін жоғары деңгейде дамыту әдістемесін; Гильмен-Суеста және Рено – CLIL-ды позитивті түрде қабылдау мәселелерін; бір тілден екінші тілге ауысу бойынша қатал ережелердің болмау қағидаларын – Кунан; оқушылардың тілді үйренуіне кері әсер тигізетін факторларды – Койл; CLIL өзге мәдениеттер жайында оқып білуге әсер ететінін – Фортнет-Гомез зерттеді [7, 64-б].

Аталған шетелдік зерттеушілердің еңбектерінен ағылшын тілін кіріктіре оқытудағы кездесетін кедергілер, тілді меңгеру деңгейі, CLIL технологиясын қолдануда білімгерлердің сын тұрғысынан ойлау қабілеті жоғары болуын және оқытудағы мүмкіндіктерін дамыту мақсатында жан-жақты қырларын зерттей отырып, негізін қалаған деп айта аламыз. Сонымен қатар, CLIL әдісі тілдік емес пән мұғалімдерінің пәндік мазмұнды екінші және үшінші тілде оқытуды білдіреді. Халықаралық практика мұндай әдісті орынды пайдаланған жағдайда жақсы нәтиже беретінін көрсетуде. Сонымен қатар, мұғалімдер мен зерттеушілердің ойынша тілдік емес университетте шет тілін оқытудағы негізгі мақсат университет түлектерінің коммуникативті құзіреттілігін арттыру яғни, ана тіліндей өзге шет тілінде кәсіби тұрғыда ойын анық жеткізе білу [8, 5-б].

Кіріктіре оқыту процесі Қазақстан білім жүйесінен де орын алуда. Тұңғыш президентіміз Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев өз жолдауларында көп ұлтты қазақстандық қоғамы үшін үштілділіктің дамуы мен маңыздылығы туралы сан рет айтқан болатын. «Қазақстан бүкіл әлемге жоғары білімді ел, тұрғындары үш тілді қолданатын ел ретінде танылу керек, – деп Елбасымыз нақтылап айтқан. – Олар: қазақ тілі – мемлекеттік тіл, орыс тілі – ұлтаралық қатынас тілі және ағылшын тілі – глобалды экономикаға сәтті интеграция тілі ретінде қабылданған» [9, 4-б].

Қазақстандықтар үшін үш тілдің бірлесуі өте маңызды, себебі, уақыт талабына жауап қайтарғандай, глобалды әлемге белсенді бағытталған қоғамның өмірлік қажеттілігі ретінде қалыптасты. Қазақстанның әлем қоғамдастығына дамуы бүгінгі таңда қарапайым ақиқатты жүзеге асыру мен түсінуге байланысты. Әлем – басты тілдерді меңгеру арқылы жаңа білімді

меңгере алғандарға ашық. Біздің мемлекет білім беру жүйесінде үштілдік концепциясын жүзеге асыруды бастады, себебі, тек үштілдік қана Қазақстанның бәсекелестікке қабілетті болуын нығайта түседі. Демек, ағылшын тілі – әлемдік кеңістікке еркін қанат қақтыратын бірден-бір мүмкіндік. Ал әлемге еркін қанат қағу жаратылыстану бағытындағы мамандықтарды кеңінен зерттеп, танып білу үшін, әлемдік білім саласындағы өзгерістерден дер кезінде хабардар бола отырып, дұрыс шешім қабылдау мақсатында химия, биология, физика, информатика пәндерінің ағылшын тілін кіріктіре оқытылуы маңызды. CLIL екі мақсатты көздейді: пәнді шет тілі арқылы оқыту, ал шет тілін - оқытылатын пән арқылы үйрету. Яғни тіл мен пәнді кіріктіріп оқытудың тағы бір ұтымды жағы ол тілдік дағдының төрт түрін (тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым) меңгеруге бағытталған. Жалпы, кез-келген CLIL сабағында тілді үйренудің барлық аспектілері қатысқанына қарамастан, оқуға және тыңдауға ерекше назар аударылады, өйткені олар белгілі бір тақырып бойынша дайын мәтіндерді (кітап, журнал мақалалары, интернеттегі мақалалар және т.б.) қолдануды көздейді. Онда әлемдік барлық ақпаратқа қол жеткізуге мүмкіндік бар. Дәл осы мәтіндер лексика-грамматикалық құрылымы жағынан дұрыс құрылымды болып табылады.

Жаратылыстану бағытындағы пәндерді оқыту контексінде еліміздегі мақсатты тіл – ағылшын тілі болып саналатынын ескерсек, кіріктіріп оқытуда негізгі орынды ағылшын тілі сабақтары алады, яғни қандай пәндерді болмасын кіріктіре оқыту барысында ағылшын тілі маңызды болып саналады. Тілді үйрену кез-келген пән саласы арқылы жүргізіледі дегенді ескерсек, CLIL шетел тілі сабағы емес, шетел тілінде өтетін пән сабағы, яғни бағытталған шетел тілі ағылшын тілі. Сонымен қатар, CLIL сабағы ЖОО-дағы білім алушылардан сыни ойлауды қолдана отырып, алынған ақпаратты талдап, бағалауды талап етеді. Бұл студенттерге ақпаратты жақсы түсінуге және тез қабылдауға мүмкіндік береді. Сондай-ақ, CLIL-дің көптеген сабақтары мәдениетаралық қарым-қатынастарды жақсартумен қатар мәдениетаралық байланыс орнатуды қамтамасыз етеді. CLIL технологиясын қолданудың маңызды бөлігі ол – тілді шынайы өмірмен байланыстыра отырып қолдану.

CLIL сабағында оқу материалын таңдауға және оған арналған тапсырмаларды дайындауға аса ерекше талаптар қойылады. Яғни пән мұғалімі келесідей міндеттерді орындауы шарт:

1. Тақырып бойынша материалдар студенттің ана тілінде білу деңгейлерінен төмен деңгейде таңдалуы қажет.

2. Студенттердің мәтіннің негізгі идеясын түсінгенін тексеру мақсатында тақырыпқа сай тапсырмалар құрылуы керек.

3. Берілген тапсырмаларда лингвистикалық форманың ерекшелігін көрсете отырып, олардың құрастырылуы мен қолданылуына аса мән беру керек.

4. Тапсырмалар студенттердің өзіндік шығармашылық белсенділігін арттыру мақсатында берілуі керек [10, 88-6].

Біз зерттеу үшін ең алдымен бүгінгі таңда осы ағылшын тілін кіріктіріп оқыту мәселесі өзекті болғанына қарамастан, жағдайы қандай екенін білу үшін жоғары оқу орнының студенттерінен сауалнама алдық. Сауалнама әсіресе, ағылшын тілінің жаратылыстану бағыты мамандары үшін маңыздылығын анықтау мақсатында Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университетінің жаратылыстану бағытындағы ағылшын-қазақ топтарындағы 1-ші, 2-ші және 3-ші курс студенттерінен алынды. Қатысқан студент саны: 102 сауалнама анкета алу арқылы анонимді түрде жүргізілді. Сауалнамада біз бақылау жүргізу, құжаттарды талдау әдістерін қолдана отырып, жас мамандардың тілді үйренудегі деңгейін, CLIL технологиясы туралы ақпараттанғандығын білдік. Сондай-ақ, респонденттердің CLIL технологиясына қолдау көрсетеді ме, әлде жоқ па және ағылшын тілінің өз өміріне пайдасы туралы біле ме деген сұрақтарға көзқарастарын білдік. Сауалнамада қамтылған маңызды сұрақтар тізіміне келсек, олар төмендегідей болды:

1. Сіз ағылшын тілін меңгеруге қызығушылық танытасыз ба?

2. Сабаққа ағылшын тілін кіріктіріп оқыту тиімді ме? Не себепті? (Ойыңыз)
3. CLIL(пәндік-тілдік кіріктіріп оқыту) әдісі туралы естуіңіз бар ма?
4. Ағылшын тілін жаратылыстану бағытындағы пәндерге кіріктіріп оқытуды қолдайсыз ба?

Осы сұрақтар бойынша жас мамандардың жауаптарын саралайтын болсақ, жалпы ағылшын тілін кіріктіріп оқыту мәселесінде студенттердің ойы екіге бөлінді. 1–2-курс студенттерінен ағылшын тілінің болашағына маңызды тілдің бірі екенін 100% саналы түрде, ғаламдық стандартқа сай білім керектігі, ағылшын тілі – болашағы бар тіл деген жауап алдық. Алайда, 3-курс студенттерінен сыни тұрғыдан жауаптар болды (1-диаграмма). Көпшілігі оқып отырған университетте пәндерге ағылшын тілін кіріктіру тиімді емес екенін алға тартты. Себебіне оқытушылардың ағылшын тілін кіріктіріп оқытуға жеткілікті деңгейде дайын емес екенін жазды.

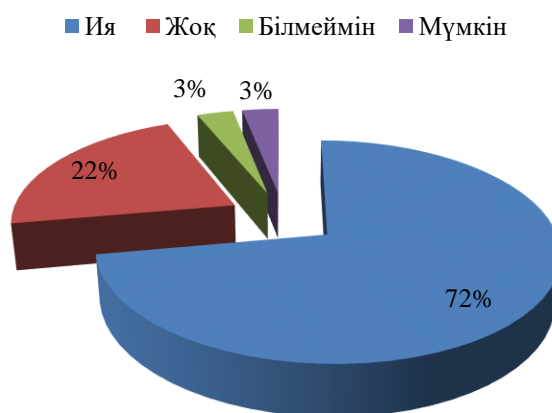
CLIL технологиясы туралы жалпы білімдеріне келсек, CLIL (пәндік-тілдік кіріктіріп оқыту) әдісін студенттердің басым көпшілігінің естуі бар, алайда толық мәлімет білмейтіндігіне көз жеткіземіз (диаграмма-2).

Сауалнамадағы келесі мәселе бойынша студенттердің ойы екі тарапқа бөлінді: басым бөлігі ағылшын тілінің жаратылыстану бағытындағы пәндерге кіріктіріліп оқытылуын қолдайтындығын яғни, негізгі пәндері бойынша әлемдік жаңалықтардан хабардар болып отыратын мүмкіндіктері жоғары болатындығын жазса, екіншілері бұл ойды құптамайтындарын білдіріп жатты. Оның себебін кейбіреулері ағылшын тілін меңгеру қиындығын алға тартса, басқалары пән мен тілді қатар алып жүрудің ауыр болатындығын ашып айтты.

Бұдан шығатын тұжырым, студенттердің толыққанды CLIL терминінің мазмұнынан хабарсыз болғанымен де, ағылшын тіліне деген ынтасы мен қызығушылығының бар екендігін және қолдайтындарын білдіріп, саналы түрде қажеттілігінің жоғары екенін сезініп отыр. Алайда, ондағы кездесетін кедергілерді жоққа шығаруға болмайтындығын да өз жауаптарында тілге тиек етті.

Эксперименттегі білім алушылардың жауаптарын диаграммаға салып, мынадай нәтижеге қол жеткіздік: «Сабаққа ағылшын тілін кіріктіріп оқыту тиімді ме? Не себепті? (Ойыңыз)», – деген сұраққа олардың 72%-ы «иә», 22%-ы «жоқ» және әрқайсысы 3%-дан «білмеймін» және «мүмкін» деген жауап алдық.

Ағылшын тілін кіріктіріп оқыту тиімді ме?

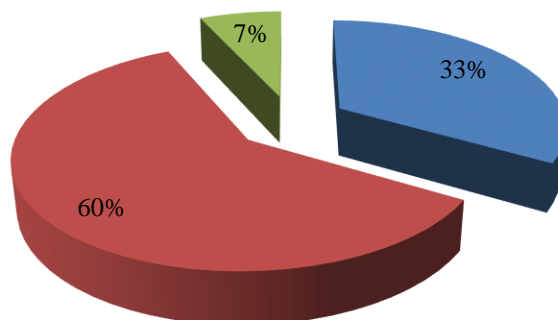

1-диаграмма – Ағылшын тілін кіріктіріп оқыту тиімділігі

«CLIL технологиясы туралы естуіңіз бар ма?», – деген сұраққа респонденттердің 33% – «естуім бар, бірақ білмеймін», 60% – «білмеймін» және 7% – «білемін» деп жауап берді. Жиналған мәліметтерді диаграмма түріндегі проценттік көрсеткіші төмендегідей:

CLIL технологиясы туралы естуіңіз бар ма?

■ естуім бар, бірақ білмеймін ■ білмеймін ■ білемін

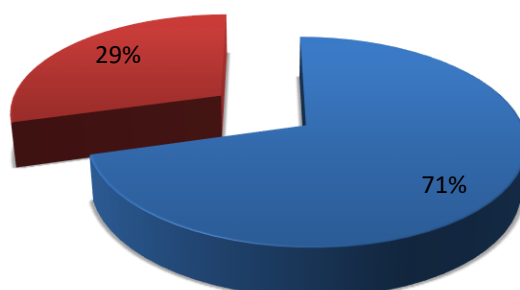

2-диаграмма – студенттердің CLIL технологиясы туралы хабардарлығы

«Ағылшын тілін жаратылыстану бағытындағы пәндерге кіріктіріліп оқытылуын қолдайсыз ба?» – деген сұраққа респонденттердің 71% – «иә, қолдаймын», 29% – «жоқ, қолдамаймын» деп жауап берді. Жиналған мәліметтердің диаграмма түріндегі проценттік көрсеткіші төмендегідей:

Ағылшын тілін жаратылыстану бағытындағы пәндерге кіріктіріліп оқытылуын қолдайсыз ба?

■ Қолдаймын ■ Қолдамаймын

3-диаграмма – Ағылшын тілін жаратылыстану бағытындағы пәндерге кіріктіріп оқытуға студенттердің көзқарасы

Қорытынды

Қорыта келе, білімгерлер жаратылыстану пәндерін ағылшын тілінде оқыту – болашақ ұрпақтың білім кеңістігінде еркін самғауына жол ашатын, ғылым құпияларына үңіліп, өз қабілетін танытуына мүмкіндік беретін бүгінгі күнгі қажеттілік деп біледі.

Ағылшын тілінің ендігі бір мүмкіндігі жастарымыздың тек білім алып қоймай, ағылшын тілі арқылы шетелдік білім беру орындары мен ұйымдарында тәжірибе алмасуына, жұмыс істеуіне жағдай туғызып отырған ахуалмен байланысты. Бұл – қазіргі қоғам үшін үлкен мүмкіндік. Сондықтан, қандай қиындық болса да біз нық қадам жасап, ілгері жүруіміз қажет деп есептейміз.

Елімізде көпұлтты және көпмәдениетті ортада белсенді әрі тиімді өмір сүруге мүмкіндігі мол, өзге мәдениеттерге түсіністік пен және құрметпен қарай алатын, бейбіт және ынтымақтастықта өмір сүруге бейім, бәсекеге қабілетті маман қалыптастыру үшін көптілді білім беру қажет.

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1. Назарбаев Н.Ә. «Қазақстан-2050» стратегиясы // <http://akorda.kz>. – Астана, 2012.
2. Тоқаев Қ.К. «Абай және ХХІ ғасырдағы Қазақстан» атты мақаласы // <http://akorda.kz>. – Нұр-Сұлтан, 2020.
3. Атемова Қ.Т., Мендикулова Ж.А. Ұлы ғұламалар мұраларындағы педагог маманның кәсіби тұлғасы туралы идеялар: Оқу құралы. – Шымкент: Әлем, 2017. – 86 б.
4. Исабекова Г.Б., Дүйсенова Н.Т., Ахметова А. Германияның білім беру жүйесіндегі CLIL технологиясының қазіргі жағдайына салыстырмалы талдау // Ясауи университетінің хабаршысы. – №2 (112), 2019. – 71–80-б.
5. Jamala I. Mammadova «Feasibility of CLIL Implementation in the Education System of Azerbaijan: Attitude towards CLIL and the English Language in Higher Educational Institutions» // International Journal of English Linguistics. – 2016. – Vol. 6. – No. 5. ISSN 1923-869X E-ISSN 1923-8703 Published by Canadian Center of Science and Education.
6. Колыхалова О.А. Влияние инновационных педагогических технологий на формирование учебной мотивации студентов неязыковых специальностей к изучению иностранного языка // Вестник ПСТГУ. Серия IV: Педагогика. Психология. – 2018. – №51. – С. 11–25.
7. Якаева Т.И. История возникновения и развития CLIL за рубежом. // Актуальные проблемы гуманитарных и естественных наук. – М., 2016. – №7-2. – С. 120–123.
8. Бушмелева А.Г. Особенности предметно-языкового интегрированного обучения иностранному языку студентов по системе CLIL // Восточно-Европейский научный вестник. – Ижевск, 2017. – № 2 (10). – С. 4–6.
9. Назарбаев Н.Ә. (Қазақстан халқына жолдауы). Жаңа әлемдегі жаңа Қазақстан. // <http://akorda.kz>. – Астана, 2007.
10. Клец Т.Е. К вопросу об использовании предметно-языкового интегрированного обучения CLIL в системе иноязычной подготовки студентов // Иностранные языки: лингвистические и методические аспекты. – Тверь, 2015. – №30. – С. 83–89.

REFERENCES

1. Nazarbaev N.Á. «Qazaqstan-2050» strategiyasy // <http://akorda.kz>. – Astana, 2012.
2. Toqayev Q.K. «Abai jáne HHI ǵasyrdaǵy Qazaqstan» atty maqalasy // <http://akorda.kz>. – Nur-Sultan, 2020.
3. Atemova Q.T., Mendikýlova J.A. Uly ǵulamalar muralaryndaǵy pedagog mamannyń kásibi tulǵasy týraly ideialar: Oqý quraly. – Shymkent: Álem, 2017. – 86 b.

4. Isabekova G.B., Dúisenova N.T, Ahmetova A. Germanııanyń bilim berý júesindegi CLIL tehnologııasynyń qazirgi jaǵdayına salıstırmaly taldaý // Iasaýı únıversitetiniń habarshısy. – №2 (112), 2019. – 71–80-b.
5. Jamala I. Mammadova «Feasibility of CLIL Implementation in the Education System of Azerbaijan: Attitude towards CLIL and the English Language in Higher Educational Institutions» // International Journal of English Linguistics. – 2016. – Vol. 6. – No. 5. ISSN 1923-869X E-ISSN 1923-8703 Published by Canadian Center of Science and Education.
6. Kolyhalova O.A. Vlianie innovatsionnyh pedagogicheskikh tehnologıı na formirovanie ýchebnoi motivatsıı stýdentov neıazykovykh spetsialnostei k ızýchenııú mostrannogo ıazyka // Vestnik PSTGÝ. Serıa IV: Pedagogika. Psihologıa. – 2018. – № 51. – С. 11–25.
7. Iakaeva T.I. Istoriia voznıknovenıa ı razvıtıa CLIL za rýbejom. // Aktýalnye problemy gýmanitarnykh ı estestvennykh naýk. – M., 2016. – № 7-2. – С. 120–123.
8. Býshmeleva A.G. Osobennosti predmetno-ıazykovogo integrirovannogo obýchenıa mostrannomyı ıazyký stýdentov po sisteme CLIL // Vostochno-Evropeiskıı naýchnyı vestnik. – Ijevsk, 2017. – № 2 (10). – С. 4–6.
9. Nazarbaev N.Á. (Qazaqstan halqyna joldaýy). Jańa álemdegi jańa Qazaqstan. // <http://akorda.kz>. – Astana, 2007.
10. Klets T.E. K voprosú ob ispolzovanıı predmetno-ıazykovogo integrirovannogo obýchenıa CLIL v sisteme inoıazychnoi podgotovki stýdentov // Inostrannye ıazykы: lingvisticheskie ı metodicheskie aspekty. – Tver, 2015. – №30. – S. 83–89.

**ЯСАУИ УНИВЕРСИТЕТІНІҢ ХАБАРШЫСЫ
YESEVI ÜNİVERSİTESİ HABARŞISI**

Редакцияның мекен-жайы
*161200, Қазақстан Республикасы, Түркістан облысы, Түркістан қаласы,
ХҚТУ қалашығы, Б.Саттархан даңғылы, №29В, Бас ғимарат, 404-бөлме*
☎(8-725-33) 6-38-26
E-mail: khabarshi.iktu@ayu.edu.kz

Ғылыми редакторлар: ф.ғ.к., профессор Сердәлі Бекжігіт,
ф.ғ.к., доцент Мансұров Нұрлан,
ф.ғ.к. Семіз Кенан
Аға редактор: Әбілдаева Гүлжан
Редактор: Садыкова Айгүл

Жарияланған мақала авторының пікірі редакция көзқарасын білдірмейді.
Мақала мазмұнына автор жауап береді.
Қолжазбалар өңделеді және авторларға қайтарылмайды.
«Ясауи университетінің хабаршысына» жарияланған материалдарды
сілтемесіз көшіріп басуға болмайды.

*Журнал Қожса Ахмет Ясауи атындағы
Халықаралық қазақ-түрік университетінің
«Тұран» баспаханасында көбейтілді.*
Басуға 30.09.2020 ж. қол қойылды. Пішімі 60X84/8. Қағазы офсеттік.
Шартты баспа табағы 22.5. Таралымы 200 дана. Тапсырыс 723. ©

Баспахана мекен-жайы:
*161200, Қазақстан Республикасы, Түркістан облысы, Түркістан қаласы,
ХҚТУ қалашығы, Б.Саттархан даңғылы, №29В, 2-ші ғимарат*
☎(8-725-33) 6-37-21 (1080), (1083)
E-mail: turanbaspasi@ayu.edu.kz